

DÚHA

3/2017

ročník XVIII.

Dátum vydania: 30.6.2018

Cena: 0 €

Sociálny časopis pre nevidiacich
a slabozrakých občanov

OBSAH

Aktuálne	
Úvodník.....	
Výsledky grantového kola 2018.....	
Živió!.....	
Zastávky MHD porozprávajú príbehy.....	
Šanca pre fotografov a umelcov.....	
Spravodajstvo	
V Banskej Bystrici sme už dvadsať rokov.....	
V Košiciach nielen o Kubišovej.....	
Inštruktáž k službe Nákupný asistent má prvé miesto.....	
Opäť tu máme Dni Mateja Hrebendu.....	
V kolkoch máme zlatú.....	
Kampane a zbierky	
Pripravovali sme spot, na leto chystáme prekvapenie.....	
Projekty a služby	
Nitra – mesto pre všetkých.....	
Radíme a pomáhame	
Nemusíte čakať na žlté lístočky.....	
Novela zákona o kompenzáciách schválená.....	

Rozhovor.....

Ako (ne)poznáte Kristínu Prekopovú.....

Boli sme pri tom.....

WhatCity? Na Mickiewičke.....

IT4all - IT pre všetkých.....

Oznamy a pozvánky.....

Športový deň – Memoriál Zlatky Bielickej.....

Sečovce 2018 – amatérska hudobná tvorba.....

Športové kempy pre deti a mládež.....

DÚHOVKA

Knihy z Loun sú aj pre vás.....

Braillovské eseje sú tento rok v ženských rukách.....

Hudba spája ľudí.....

Klubovanie inšpiruje.....

Slepecké trapasy.....

Úvodník

Milí čitatelia,

držíte v rukách ďalšie vydanie nášho dvojmesačníka Dúha a my pevne veríme, že sa nám podarí zaujať vás a tiež priniesť vám praktické informácie.

Na stránky Dúhy sme zaradili v čase finále prípravy časopisu ešte horúce informácie týkajúce sa schválených zmien pri poskytovaní peňažného príspevku na osobnú asistenciu. Dozviete sa, ako to urobiť, aby žlté lístočky, ktoré avizujú poštovú zásielku nahradila praktickejšia SMSka alebo email. A tiež to, ktoré projekty získali peniaze z grantov Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, ako to vyzeralo na poslednom Klubovaní, kam možno ešte deti prihlásiť na letný tábor a kto vyhral v autorskej a čitateľskej súťaži o ceny Slepecké trapasy.

Ak ešte nepoznáte moderátorku, speváčku, načítavateľku audiokníh pre SKN a najmä stálicu Bielej pastelky Kristínu Prekopovú, máte príležitosť v rozhovore, ktorý v Dúhe nájdete.

Vzácnou príležitosťou a ctou pre redakciu je zablahoželať k jubileu vzácnnej osobe – Branislavovi Mamojkovi.

Prajem za celú redakciu pekné a pohodové čítanie.

Halka Tytykalová

(tytykalova@unss.sk, duha@unss.sk)

FOTO: archív autorky

Aktuálne

Výsledky grantového kola 2018

Pondelok 23. apríl, kedy bola uzávierka tohto ročníka grantového kola Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS), stihlo celkovo pätnásť projektov. Grantová komisia napokon schválila trinásť projektov. Požadovaná suma na podporu všetkých projektov bola 5 938 eur, vyčlenená suma bola vo výške 5 132,11 eura.

Ponúkame krátky prehľad projektov, ktoré sa členovia Grantovej komisie na základe odborného hodnotiaceho procesu rozhodli podporiť.

A bolo Svetlo (KR Bratislava, 400 eur)

Obohatenie možností voľnočasových aktivít, ktoré budú plne prístupné pre ľudí so zrakovým postihnutím. Pod vedením sochára Martina Dzureka účastníkom cez výtvarné umenie pomôžu zvládnuť množstvo postupov a techník, ktoré môžu zvládnuť aj napriek ťažkému poškodeniu zraku, budú môcť rozvíjať svoju jemnú motoriku, fantáziu a schopnosť vyjadriť svoje emócie.

Sečovce 2018 (KR Košice, 400 eur)

Krajská prehliadka hudobnej tvorby nevidiacich a slabozrakých interpretov - pokračovanie v dlhoročnej tradícii organizovania obľúbeného podujatia. Účastníkmi budú starší zrakovo postihnutí ľudia, snahou organizátorov bude prilákať na podujatie aj mladších interpretov a dať tak priestor na prepojenie medzi staršou a mladšou generáciou.

Chceme byť spolu (ZO č.22 Lučenec, 400 eur)

Projekt zahŕňa viacero námetovo pestrých aktivít na podporu spolkovej činnosti i na zvyšovanie informovanosti verejnosti o problémoch a schopnostiach ľudí so zrakovým postihnutím. Zameranie akcií bude spoločenské, športové, turistické a poznávacie (napríklad Cesta

rozprávkovým lesom v obci Divín, beseda v Pedagogickej a sociálnej akadémii Lučenec a pod.)

Je to pre mňa tabu (KS Košice, 338 eur)

Séria prednášok s odbornou lektorkou MUDr. D. Cajsovou pre zrakovo postihnutých záujemcov, venovaných teoretickým vedomostiam z oblasti intímneho života. Určené budú pre mladých ľudí vo veku okolo 30 rokov, ktorí prichádzajú s otázkami o intímnom živote.

Ihlice nepotrebujem, prsty použijeme a štrikovať sa naučíme (OSSR Martin, 400 eur)

Záujem ukážu a naučia ich pletenie bez ihlíc. Ide o techniku, pri ktorej sa pracuje len prstami rúk. Výrobky potom budú spájať do celkov, ako sú šály, prehozy, podsedáky a podobne. Táto technika je vhodná pre všetky vekové kategórie a ľudí s akýmkoľvek zrakovým postihnutím.

Štrikovačky (KS Bratislava, 400 eur)

Účastníčky projektu sa naučia štrikovať a háčkovať za pomoci skúsenej inštruktorky. Zároveň chcú osloviť zaujímavou aktivitou aj mladšie klientky, ktoré už majú základnú sebaobsluhu zvládnutú. Takto sa budú môcť naučiť konkrétnu praktickú zručnosť a zároveň sa spoznajú s vekovo príbuznými ženami, ktoré sú v podobnej životnej situácii.

Zvýšme svoju gramotnosť a naučme sa vypracovať projekt (KR Žilina, 400 eur)

Cieľom je naučiť záujemcov ako správne pripraviť projekt, zrealizovať ho a tak zvýšiť možnosť získať finančné možnosti na svoje aktivity. Z projektu bude neskôršie profitovať aj celá sekundárna cieľová skupina – zrakovo postihnutí členovia základnej organizácie, ktorí sa týchto aktivít budú zúčastňovať.

Dokážem to zvládnuť aj sám (KS Prešov, 400 eur)

Štvordňový skupinový pobyt pre ľudí so zrakovým postihnutím, s ktorými už individuálne pracujú v rámci sociálnej rehabilitácie poradkyne Krajského strediska. Pobyt by mal byť zacielený najmä na upevnenie a prehĺbenie zručností v oblasti sebaobsluhy. V rámci neho vznikne aj

obrazová brožúra s prípadným zvukovým záznamom s postupmi sebaobslužných techník či ručných prác.

Priatelia z digitálneho sveta (ZO č.8 Čadca, 400 eur)

Zrakovo postihnutých používateľov IT budú projektom motivovať, aby rozšírili portfólio svojich IT zručností tak, aby získali väčšiu odvahu a nezávislosť pri vybavovaní vlastných, ale aj rodinných administratívnych záležitostí. Projekt nadväzuje už uskutočnené aktivity v predchádzajúcich rokoch.

Sme tu 20 rokov! (KS Banská Bystrica, 400 eur)

Cieľom projektu je prostredníctvom osláv k príležitosti 20. výročia otvorenia Krajského strediska v Banskej Bystrici prezentovať, spropagovať a priblížiť prácu KS ÚNSS verejnosti, partnerom, spolupracujúcim inštitúciám, sponzorom a v neposlednom rade aj samotným ľuďom so zrakovým postihnutím.

Ja už to viem, naučím aj teba (ZO č.43 Svidník, 400 eur)

Štvordňový pobyt umožní zrakovo postihnutým členom, aby aj pri svojom hendikepe dokázali urobiť krásne veci, ktorými môžu vyjadriť svoje vnútorné pocity. Z papiera, z dreva a kúskov látok môžu urobiť niekomu radosť vytvoreným darčekom (náramky, ozdobné škatuľky, prívesky, magnetky, kytičky, brošne a iné. Pod vedením skúsených inštruktoriek.

A ideme ďalej... (KR Banská Bystrica, 400 eur)

Víkendové vzdelávacie pobyty pre aktívnych členov základných organizácií v kraji na posilnenie vedomostí a zručností najmä v oblasti pôsobenia na verejnosť a informovania o problémoch a schopnostiach osôb so zrakovým postihnutím.

Športová streľba pre zrakovo postihnutých (ZO č.12 Humenné, 394,11eur)

V rámci rozširovania možností športovania je cieľom projektu oboznámiť členov organizácie so športovou streľbou a dať im príležitosť vyskúšať si ho pod vedením skúseného odborníka Štefana Kopčíka. Organizátori zvažujú vytvoriť pre tento šport v budúcnosti aj väčšie zázemie.

Pre nedostatok financií nebolo možné podporiť projekty Exkluzívne bytové aranžmány ZO č. 39 Trnava a História okolo nás ZO č. 16 Košice a okolie.

(ht)

Živió!

Dňa 1. júna oslávil svoje 70. narodeniny predseda Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska RNDr. Branislav Mamojka, CSc.

Životopis, ten v neodmysliteľnom saku a kravate, ale aj ten v teplákoch, by nepochybne naplnil aj zvyšné tohtoročné čísla Dúhy, a to nejde, to si musíme počkať na pamäti. Nedá nám ale toto krásne životné jubileum prejsť mlčaním a nespomenúť veľkého človeka, ktorý model a štruktúru ÚNSS prakticky vytvoril, starostlivo určil jej poslanie, smerovanie a roky s otcovskou láskavosťou formoval jej charakter. Pár reminiscencií prišlo aj na našu adresu a my radi tlmočíme.

„Človek ako ty má veľa vlastností, ktoré by ňi vyzdvihnúť, pre dve si Ťa výnimočne vážim: nevychvaľuješ sa, aj keby si sa mohol. Prezentyješ sa skutkami, duševnou prácou, tým, ako vieš veci pomenovať a hľadať riešenia. Tou druhou je schopnosť prijímať názory druhých, otvorene sa sporiť – ide predsa o vec.“

Josef Zbranek

„Dávnejšie som bol účastníkom školenia v jednej vinárskej oblasti. Nakoľko sa s rodinou venujem pestovaniu hrozna a vína začali sme debatu o vinohradníctve a Braňo mi zanietene začal rozprávať ako v mladom veku chodil dedkovi pomáhať do vinohradu. Bol som prekvapený, ako presne popisoval vtedajší spôsob dorábania hrozna, to, ako ho spracovával mletím a prešovaním v drevennom lise a uskladňoval v domácej pivničke v drevených sudoch, kde mušt kvasil a menil sa na dobré víno. Tak teda Na zdravie!“

Jozef Kopaj

„S Braňom sa poznáme veľa rokov. Od svojej pôsobnosti v ÚNSS ho registrujem ako predsedu ÚNSS. Vždy, keď som potrebovala niečo riešiť, konzultovať, bol a je ochotný.“

Renata Oláhová

„Jedno veľké ďakujem za štyri desaťročia spolupráce s tak úžasným človekom, za celoživotné vzdelávanie funkcionárov vlastným prístupom, vzorom, za vznik našej organizácie, pri ktorej stál a neoblomne presviedčal na stretnutiach, že je to tá správna cesta, aby zrakovo postihnutí získali v rámci legislatívy svoje postavenie, za reprezentáciu v rámci zahraničia a pod. Veľké ďakujem, že som Ťa, milý Braňo, mohla osobne stretnúť a nie jedenkrát si mi ukázal, poradil, ktorá cesta je vhodná. Prajem veľa zdravia, pohody, úspechov, lásky a vždy správnych ľudí vôkol seba.“

Milota Strončeková

(red)

Zastávky MHD porozprávajú príbehy

Elektronická forma informácie o zastávke zabezpečí prístupnosť aj pre osoby s ťažkým zrakovým postihnutím vďaka zásadám Blind Friendly Web.

Pozastavili ste sa niekedy nad tým, prečo tá či oná zastávka MHD nesie práve taký názov, aký nesie?

Práve zvedavosť tohto druhu viedla tvorcov projektu POzastávka k stanoveniu si cieľa – obohatiť zastávky MHD v Bratislave o informačné tabule popisujúce históriu a rôzne súvislosti, ktoré sa vzťahujú k danému miestu.

V pláne je oboznamovať nielen vidiacich ľudí, no aj ľudí so zrakovým postihnutím.

Na dobrovoľníckej báze

S projektom prišlo občianske združenie (OZ) Ladon. Spája ľudí bez postihnutia ako aj ľudí so zdravotným postihnutím, ktorí sa snažia prispieť svojmu okoliu na základe svojich schopností. Projekt POzastávka ako aj združenie fungujú na dobrovoľníckej báze. OZ Ladon sa chce podieľať ako aktívna zložka na vzdelávaní a kultúrnom živote spoločnosti, v ktorej jeho členovia žijú. Viac o združení Ladon sa môžete dočítať na web stránke ladon.estranky.sk.

POzastávka je zastrešená a čiastočne financovaná v rámci systému Participatívneho rozpočtu Bratislava - Nové Mesto a má byť uskutočnená v úzkej spolupráci s Dopravným podnikom Bratislava, s ktorým aktivisti v súčasnosti rokujú.

Príležitosť zamyslieť sa

Tvorcovia projektu by radi priblížili zaujímavosti Bratislavy širšej verejnosti, turistom a návštevníkom mesta. Predovšetkým je určený okoloidúcim, ľuďom, ktorí každodenne stoja na zastávkach a čakajú na svoj spoj. Teda tým, ktorým v zhone dňa nepríde na um zamyslieť sa nad tým, prečo sa tá či oná zastávka volá podľa niekoho/po niečom. Kto to bol a čo spoločnosti priniesol? Ponúknuť ľuďom zmysluplnú alternatívu k nevyužitému času počas čakania. A ak sa podarí, tak trochu zvýšiť promile povedomia a hrdosti na svoje mesto.

Dvadsať tabúľ už tento rok

Projekt má ambíciu umiestňovať informačné tabule prípadne malé tabuľky na zastávky MHD. V roku 2018 to má byť spolu asi 20 tabúľ v Mestskej časti Bratislava - Nové Mesto. Plochy tabúľ budú vyplnené vhodnou formou, textom a obrazom, ponúknu zaujímavé informácie o názve danej zastávky, lokality, prípadne o osobnosti, podľa ktorej je zastávka pomenovaná.

Text bude stručný, písaný ľahšou populárno-náučnou formou. Má informovať, vzdelávať, ale aj zabávať. Texty budú v slovenskom i anglickom jazyku. Pri zastávkach pomenovaných podľa osobnosti tabuľu dopĺňaťlní jej portrét, pri lokalitách obrázok miestnej dominanty. Informácie o projekte možno v súčasnosti nájsť na pilotnom webe pozastavka.estranky.sk.

Organizátori plánujú vytvoriť oficiálnu web stránku www.pozastavka.sk, ktorá bude obsahovať rozšírené texty informačných tabúľ umiestnených na zastávkach. S použitím smartfonu a QR kódu z info tabule sa záujemca veľmi rýchlo dostane ku konkrétnemu textu na internete.

Elektronická forma informácie zároveň zabezpečí prístupnosť aj pre osoby s ťažkým zrakovým postihnutím vďaka zásadám Blind Friendly Web. O čo najlepšej realizácii projektu v prístupnej forme chcú tvorcovia POzastávky diskutovať aj so zástupcami Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska.

Myšlienku podporilo poldruha tisíca ľudí

Projekt je jeden z úspešných občianskych projektov Participatívneho rozpočtu Bratislava - Nové Mesto. Projekty sú iniciatívami aktívnych ľudí, ktorí ich sami vytvorili a chcú sa prostredníctvom nich realizovať a skvalitňovať verejné priestory.

Do procesu bolo prihlásených niekoľko projektov uchádzajúcich sa o podporu miestneho zastupiteľstva. POzastávka Nové Mesto patrí k úspešným projektom, ktoré získali podporu verejnosti a majú možnosť čerpať peniaze v roku 2018.

Pri hlasovaní sa vyjadrilo 1014 fyzicky hlasujúcich a 569 online hlasujúcich.

Podľa informácie OZ Ladon (red)

Šanca pre fotografov a umelcov

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska vyhlásila súťaž Cestu svetla 2018. Snímky, ktorých tematika priamo alebo nepriamo inklinuje k problematike ľudí so zrakovým postihnutím alebo fenoménu svetla možno posielat' do 30. septembra.

Už pätnásty rok oslovuje Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) súťaž Cestu svetla profesionálnych i amatérskych fotografov, umelcov so zrakovým postihnutím, ako aj bez neho. A tiež aj širokú verejnosť, ktorej prostredníctvom viacerých expozícií usporadúvaných naprieč Slovenskom a stolového kalendára predstavuje najzaujímavejšie snímky.

Rozhodne sa v októbri

Umeleckú hodnotu doručených fotografií posúdi odborná porota pozostávajúca aspoň z troch členov. Do 20. októbra rozhodne o tom, ktoré tri práce sú v danej kategórii najlepšie. Do konca novembra sa na stránke www.unss.sk objavia informácie o počte súťažiacich, zložení poroty, výsledkoch súťaže a mená víťazov, ktorí získajú ceny v hodnote

100, 50 a 30 eur. Porota má právo niektorú z cien neudelieť a jej rozhodnutie je konečné.

Aké sú podmienky

Súťažiť môže každá fyzická osoba, ktorá riadne vyplní, podpíše a do 30. septembra doručí na adresu organizátora prihlášku spolu s minimálne jednou fotografiou. Súťaž je otvorená v dvoch kategóriách: Čierno-biela a Farebná fotografia, pričom do jednej z nich je možné prihlásiť najviac štyri snímky formátu 20 x 30 cm. Celkovo možno do súťaže poslať osem fotografií, každú ale treba označiť menom, adresou a názvom.

V prihláške je nevyhnutné vyznačiť počet prihlásených fotografií a súťažnú kategóriu pre každú z nich. Súťaž je bez vstupných poplatkov. Finančne ju podporilo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a spoločnosť VELUX Slovensko. Podrobné podmienky súťaže a prihláška sú k dispozícii na www.unss.sk.

(db, red)

Spravodajstvo

V Banskej Bystrici sme už dvadsať rokov

Má viac ako dvetisíc klientov. Ročne jeho služby využije takmer 400 klientov. Tak by sme v číslach mohli zhrnúť činnosť Krajského strediska Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) v Banskej Bystrici.

Krajské stredisko ÚNSS v Banskej Bystrici vzniklo v roku 1998. Túto skutočnosť si pripomenuli 30. mája v Banskobystrickom robotníckom dome.

Na začiatky si zaspomínala aj prvá vedúca strediska Oľga Doležalová. Oľga dlhoročne vykonávala prácu v prospech ľudí so zrakovým postihnutím a prispela k tomu, že krajské stredisko systematicky a profesionálne pomáha nevidiacim a slabozrakým v Banskej Bystrici a okolí.

Opera aj hip-hop

V programe sa predstavili nevidiaci a slabozrakí, ktorí aktívne využívajú služby strediska, alebo sú členmi niektorej zo základných organizácií.

Jaroslav Bohovič sa na pódiu objavil hneď dvakrát. Najprv sme sa spolu s ním vrátili do roku 1874, keď na klavíri zahral úryvok z opery Carmen. Potom spolu s jeho Učiteľkou tanca Simonou Abrahámovou zatancovali Hip-hop.

Ondrej Petro z Brezna zahral na harmonike a kapela Blindman sa predstavila s vlastnou tvorbou. Program ukončila spevom Mirka Genská z Rimavskej soboty.

Recitáciou obohatila oslavu Zuzana Rojíková.

Krátke bilancovanie

Oslava dvadsiateho výročia je dobrým miestom na bilancovanie činnosti krajského strediska. Jednou z najvýznamnejších služieb, ktoré krajské stredisko poskytuje od svojich začiatkov je špecializované sociálne poradenstvo, a to najmä v sociálno-právnej oblasti, zamestnávania alebo vzdelávania detí so zrakovým postihnutím.

Vystúpenie kapely Blindman z Brezna v zložení Milan Kvietok (keyboard) a Marek Botev (gitara).

Na oslavu dvadsiateho výročia prišla Oľga Doležalová, prvá vedúca Krajského strediska ÚNSS. Na snímke vľavo sú zástupcovia spolupracujúcich inštitúcií, ktorým odovzdávali ďakovné listy Tatiana Winterová a Dagmar Filadelfiová (na fotke vpravo). FOTO - ÚNSS

Poskytuje aj zrakovú terapiu. Ide hlavne o zisťovanie zvyškov zraku, rozvoj zrakového vnímania, nácvik práce s optickými a elektronickými čítacími lupami. Významnou službou je poradenstvo v oblasti vyrovnávania sa so zrakovým postihnutím.

Práve s týmto cieľom sú pripravované pravidelné prevažne skupinové aktivity pre rodiny so zrakovo postihnutým dieťaťom, pre dospelých a ich príbuzných. Vďaka projektu Zdravé oči už v škôlke sa podarilo v roku 2014 zakúpiť špeciálny prístroj mobilný skrínový autorefraktometer Plusoptix.

Krajské stredisko začalo série preventívnych meraní zrakových vývinových porúch u detí v predškolskom veku. Od roku 2014 jeho pracovníci odmerali 5133 detí v materských školách v Banskobystrickom kraji a vydali 725 odporúčaní deťom, u ktorých odhalili očnú vadu a odoslali ich na podrobnejšie vyšetrenie u očného lekára.

Ďakujeme

Oslava dvadsiateho výročia Krajského strediska ÚNSS v Banskej Bystrici mala všetko, čo k dobrej oslave patrí. Príhovory, ocenenia dlhoročných funkcionárov a samozrejme záverečnú recepciu. Na tomto mieste pripomeňme tých, ktorí stáli pri zrode strediska a výrazne ho posunuli do súčasnej podoby. Okrem Oľgy Doležalovej to boli Peter a Želmíra Vavrovci, Mária Zubáková, Viera Kováčová či Aldo Daxner.

Takisto inštruktorky sociálnej rehabilitácie Margita Boháčová, Renata Oláhová, Dana Hudecová a Milena Pančíková.

Krajskému stredisku výrazne pomáhajú rôzne inštitúcie: Banskobystrický samosprávny kraj, Odbor sociálnych služieb a zdravotníctva, Mesto Banská Bystrica a LIONS CLUB Banská Bystrica. Tiež očné kliniky a špecializované nemocnice.

Ondrej Rosík

V Košiciach nielen o Kubišovej

Kultúrny večer košického Krajského strediska Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska bol príjemným oddychom i poďakovaním.

V jeden príjemný, teplý, májový podvečer sa účastníci tvorivých aktivít organizovaných na košickom Krajskom stredisku Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska stretli v salóniku reštaurácie Tobi v Košiciach. Čakalo ich spoločenské posedenie a slávnostná večera. Podľa vzniknutej nenútenej atmosféry vzájomných rozhovoroch bolo zrejmé, že aspoň na chvíľu zabudli na starosti všedných dní.

Kde je dobrá nálada, tam čas plynie rýchlo. Ani sa nenazdali a nastal čas presunúť sa do Kasární/Kulturpark. Náplňou druhej časti večera bola totiž návšteva predstavenia Kabaret normalizácia, alebo modlitba pre Martu. V piesňami popretkáwanej inscenácii venovanej životu a tvorbe výnimočnej speváčky Marty Kubišovej účinkovali herci SND.

Na základe úprimných a vďačných slov viacerých zúčastnených, ktorí po dlhšom čase zažili krásny a nevšedný večer plný nezabudnuteľných dojmov môžeme povedať, že náš zámer sa neminul účinku.

Chceli sme sa totiž takouto formou poďakovať účastníkom tvorivých aktivít, ktorí svoj čas a zručnosť venujú na dobrú vec. Naše poďakovanie rovnako patrí aj spoločnosti U. S. Steel Košice a jej charitatívnemu vianočnému projektu, z ktorého časť výťažku bola použitá aj na financovanie tohto krásneho kultúrneho večera.

Lenka Kulíková, sekretár KR ÚNSS Košice

Inštruktáž k službe Nákupný asistent má prvé miesto

Klub podnikových médií a Slovak Business Agency vyhlásili už 15. ročník súťaže Podnikové médium roka. Súťaž je otvorená pre firmy, agentúry, ale i štátne a mimovládne organizácie, mestá a obce, ktoré sa môžu prezentovať takmer všetkými formami internej i externej komunikácie. Porota prideliuje jednotlivým prácam známky, do úvahy berie napr. obsah, grafiku, nápaditosť či výber tém.

Víťazi a príklady hodné nasledovania predstavili v utorok 15. mája v Bratislave. Do boja o titul Podnikové médium roka 2017 sa v trinástich kategóriách zapojilo viac ako 280 prác z celého Slovenska. V kategórii Audiovizuálna prezentácia získalo 1. cenu edukačné video, ktoré pripravila Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska pre zamestnancov spoločnosti BILLA Slovensko k službe Nákupný asistent.

(db)

Opäť tu máme Dni Mateja Hrebendu

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska vyhlásila 19. ročník celonárodnej prehliadky nevidiacich a slabozrakých recitátorov a literárnych tvorcov Dni Mateja Hrebendu 2018.

Tohtoročné Dni Mateja Hrebendu, ktoré vyhlásila Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) sa uskutočnia v Bratislave v dňoch 26. až 28. októbra. Partnermi sú Slovenská knižnica pre nevidiacich M. Hrebendu Levoča a Národné osvetové centrum Bratislava. Podujatie sa koná s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR

Propozície

Na prehliadku Dni Mateja Hrebendu (DMH) sa môže prihlásiť každý nevidiaci alebo slabozraký občan Slovenska, ktorý túto skutočnosť doloží preukazom občana s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo potvrdením krajského strediska ÚNSS alebo školy v prihláške.

DMH pozostávajú z dvoch častí – prvou je recitácia (prednes poézie, prózy a hlasového divadla), druhou autorská literárna tvorba.

Prednes poézie, prózy a hlasového divadla

Prehľad súťažných kategórií s maximálnymi dĺžkami jedného vystúpenia:

A1 Prednes poézie - deti do 15 rokov – 5 minút

A2 Prednes poézie - dospelí a mládež - od 15 do 60 rokov – 5 minút

A3 Prednes poézie - seniori nad 60 rokov – 5 minút

B1 Prednes prózy - deti do 15 rokov – 5 minút

B2 Prednes prózy - dospelí a mládež od 15 do 60 rokov – 7 minút

B3 Prednes prózy - seniori nad 60 rokov – 7 minút

C1 Prednes hlasového divadla - jednotlivci – 10 minút

C2 Prednes hlasového divadla – kolektívy – 15 minút

Poznámka: Hlasové divadlo je voľný slovný prejav, ktorý presahuje prednes poézie a prózy a môže byť spojený aj s pohybovými prvkami či obohatený hudbou. Ide napr. o. úryvok z divadelnej hry, scénu, divadlo jedného herca, ľudové rozprávania, slovnú klauniádu, stand-up alebo iný zaujímavý nápad.

Súťažné podmienky:

- a) Recitátor prednáša text naspamäť
- b) Text môže byť prednesený len v slovenskom jazyku alebo v jeho nárečiach
- c) Jeden recitátor sa môže zúčastniť maximálne v dvoch kategóriách
- d) Účastník je povinný k prihláške priložiť 1 prepis prednášaného textu
- e) Výkony účastníkov bude posudzovať odborná porota zostavená organizátormi

Výsledky prehliadky budú vyhlásené 27. októbra 2018 v rámci galavečera DMH, na ktorom vystúpia najúspešnejší recitátori.

Autorská literárna tvorba

Súťaž sa uskutoční v troch kategóriách:

- a) Poézia - maximálne 3 básne v celkovom rozsahu 5 normovaných strán A4
- b) Próza - maximálny rozsah 5 normovaných strán A4 (1800 znakov vrátane medzier) – uzatvorený útvar alebo úryvok
- c) Aforizmy, epigramy - maximálne 5 útvarov v maximálnom rozsahu 2 normované strany A4

Súťažné podmienky:

- a) Literárne práce je možné zasielať čitateľnej forme čiernotlače a Braillovom písme. Práce nie je možné zasielať v texte písanom ručne. Organizátori uvítajú zasielanie prác v elektronickej forme
- b) Literárne práce môžu byť napísané len v slovenskom jazyku alebo jeho nárečiach
- c) Jeden autor sa môže zúčastniť vo všetkých troch kategóriách
- d) Literárne práce bude posudzovať odborná porota zostavená organizátormi

Výsledky autorskej literárnej tvorby budú vyhlásené 27. Októbra 2018 v rámci galavečera DMH, na ktorom budú prezentované aj najlepšie práce.

Program prehliadky bude obsahovať tvorivé dielne, semináre s radami odborníkov a slávnostný galavečer s vyhlásením výsledkov. Pozvaní účastníci majú zabezpečené bezplatné ubytovanie, stravu a ceny, cestovné náklady si však hradia sami.

Počet účastníkov prehliadky je limitovaný, preto si organizátori vyhradzujú právo výberu účastníkov. Kritériami výberu pre pozvanie na prehliadku bude termín zaslania prihlášky.

Prihlášky

Na základe Sprísnenia podmienok ochrany osobných údajov musíme trvať na vyplnených a podpísaných prihláškach zaslaných poštou. Prihlášky sú zverejnené na webových stránkach www.unss.sk a www.skn.sk. Záujemcom, ktorí nemajú k dispozícii internet, radi pomôžu so stiahnutím a vypísaním prihlášky na každom Krajskom stredisku ÚNSS, sekretariáte Krajskej rady ÚNSS v redakcii SKN M. Hrebendu v Levoči. Pokiaľ by tieto formy pomoci boli pre vás ťažko dostupné, kontaktujte koordinátora prehliadky na tel. 0905 719 354 (Josef Zbranek).

Uzávierky prihlášok obidvoch súťažných častí sú 30. septembra 2018. Súčasťou prihlášky je aj prednesový resp. autorský text. Tie môžete zaslať elektronicke. Recitátori na adresu zbranek@unss.sk, autori na redakcia@skn.sk.

Poštové adresy na zasielanie prihlášok:

Prednes: ÚNSS, DMH, Sekulská 1, 842 50 Bratislava

Autorská tvorba: SKN M. Hrebendu, Redakcia časopisov pre nevidiacich, Štúrova 36, 054 65 Levoča

Josef Zbranek, koordinátor prehliadky

V kolkoch máme zlatú

V dňoch 1. až 8. júna sa nevidiaci a slabozrakí športovci zúčastnili Majstrovstiev Európy v kolkoch v Rumunskom Tirgu - Mures. V reprezentačnom tíme boli Pavol Garaj a Štefan Kubaš (TJ Lokomotíva Vrútky), Marián Tóth (ŠK Male Šintava), Václav Trnka, Alojz Koprda a Alžbeta Ježíková (TJ Štart Levoča).

Po prísnej klasifikácii zo súťaže vyradili Pavla Garaja a Štefana Kubaša preradili z kategórie B2 do kategórie B3. Po klasifikácii sa pokračovalo v súťažiach, kde sa traja hráči dostali do finále a to: Alžbeta Ježíková z 8. miesta, Alojz Koprda zo 7. miesta a Václav Trnka zo 4. miesta. Václav Trnka nakoniec vo finále získal zlatú medailu a v celkovom hodnotení skončil druhý.

Dvojica Alžbeta Ježíková a Alojz Koprda sa zúčastnili aj súťaže Mix Tandem B3, kde skončili štvrtí zo štrnástich dvojíc.

Ľudmila Kubašová

Kampane a zbierky

Pripravovali sme spot, na leto chystáme prekvapenie

Biela pastelka ide do ďalšieho ročníka. Po trojici mužov – športovcov sa stala ambasádorkou po prvý raz žena. Jej meno je zatiaľ tajomstvom, no sľubujeme, bude to stáť za to.

V piatok 25. mája sme si užili natáčací deň. Pripravovali sme spolu s agentúrou a štábom reklamný spot ku kampani Biela pastelka 2018. Hneď po príchode sme urobili krátku prehliadku priestorov na filmovanie a nahrávacieho štúdia. Ako prvý prišiel náš dvorný fotograf Ján "Mišiak" Miškovič, a začal deň plný smiechu.

Vďaka dobrej nálade a úžasnej káve sme síce netrpezlivo, ale za to v príjemnej atmosfére očakávali nášho posledného účastníka. O 13:15 sa čakanie premenilo na skutočnosť a prišla naša ambasádorka.

Tento rok vstupujeme už do 17-tého ročníka verejnej zbierky Biela pastelka a sme úprimne radi, že sa môžeme pochváliť, že sa po triáde mužov – športovcov, stala ambasádorkou po prvý raz žena. Jej meno vám prezradíme v lete, už teraz však môžeme povedať, že to bude príjemné prekvapenie.

Pri natáčaní sme spolu prežili deň plný nádherných zážitkov. Na výsledok sa pozrieme spoločne v reklamnom spote v termíne od 21. augusta do 21. septembra 2018. Ďakujeme našej ambasádorke, Milanovi zo Zion5 a Maťovi s Milanom z Orea, že pre nás pripravili toto natáčanie. Veľké poďakovanie za spoluprácu patrí aj celému prípravnému tímu Bielej pastelky 2018.

Petr Ostružiar

Meno novej ambasádorky je zatiaľ tajné. Tričko však už podpísala.
FOTO – ÚNSS

Projekty a služby

Nitra – mesto pre všetkých

Keď sa spojí dobrý zámer a nadšení realizátori, často je výsledok veľmi zaujímavý či prospešný. Aj Únii nevidiacich a slabozrakých sa, dúfajme, podarí niečo podobné.

Úrad splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti v lete 2017 rozbehol národný projekt Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík. Je unikátny v tom, že tvorí skladačku dvanástich pilotných projektov. Každý z nich predstavuje partnerstvo mimovládnej organizácie a subjektu verejnej správy. Jeho cieľom je zlepšiť účasť verejnosti na politickom živote v mnohých oblastiach a na mnohých úrovniach.

Tvorcovia projektu o ňom hovoria, že je to živé laboratórium. Ako sa týka Únie nevidiacich a mesta Nitra? Nuž tak, že sme súčasťou jedného pilotného projektu, jednou časťou spomínaného živého laboratória.

Prístupnosť je prioritou

Už dlho sa venujeme oblasti prístupnosti, je to jedna z našich priorít. Záleží nám na tom, aby si nielen ľudia so zrakovým, ale aj s inými druhmi zdravotného postihnutia mohli naplno vychutnávať život. Aby sa to dalo, je potrebná zmena. Predovšetkým zmena v našich myšliach, ktorá povedie k tomu, že si budeme pri tvorení čohokoľvek – internetovej stránky, výrobe produktu, zriaďovaní služby – uvedomovať, že ich má právo využívať každý človek. Každému z nás sa totiž môže stať, že sa mu narodí dieťa, zlomí si nohu či sa mu v starobe zhorší zrak alebo hybnosť.

Našli sme mesto, ktoré hovorí s nami spoločnou rečou a nie je mu ľahostajný život jeho obyvateľov – mesto Nitra. Rozhodli sme sa vstúpiť do partnerstva s Nitrou a spoločne sa pokúsime vytvoriť návrh stratégie prístupného mesta tak, aby ho mohli v budúcnosti využiť aj ďalšie mestá.

Úlohou únie je zabezpečiť prístupnosť a úlohou mesta zasa účasť jeho obyvateľov, ktorí nám povedia, čo ich v meste ešte trápi a čo by radi zmenili.

Čo sme už urobili?

Ešte v novembri minulého roku sme v Nitre zorganizovali dva workshopy určené pre odbornú verejnosť, študentov a zamestnancov samosprávy. Zamerali sme sa na bezbariérovosť v oblasti dopravy, verejných priestranstiev, občianskej vybavenosti, informácií a komunikácie.

Naším cieľom bolo priblížiť všetkým zainteresovaným – aj predstaviteľom verejnej správy, aj zástupcom občanov, ako v praxi vyzerá prístupnosť a za čo chceme spoločne počas najbližšieho roka a pol bojovať.

Rozhodli sme sa zapojiť aj mládež. Vo februári tohto roka sme podobný workshop urobili aj pre študentov Strednej odbornej školy stavebnej v Nitre. Bol špecifický tým, že sme sa zamerali skôr na prístupnosť fyzického prostredia a aj tým, že sme študentov tak trochu pripravovali na ich budúcu prácu.

Ako? Skupinka budúcich mladých odborníkov sa následne vybrala do ulíc a podľa našich inštrukcií zmapovala štyri trasy v meste. Výstupy týchto auditov sme spracovali a stretli sme sa s nimi znova, aby sme sa porozprávali o ich postrehoch a dojmach. Výsledky ich práce použijeme pri poukazovaní na nedostatky v oblasti fyzickej prístupnosti.

Tri tímy odborníkov

Na nitrianskom mestskom úrade začali v marci pracovať tri skupiny zostavené z odborníkov na jednotlivé druhy zdravotného postihnutia, poslancov a pracovníkov mestského úradu, pracovníkov inštitúcií v meste, ktoré majú dosah na zlepšenie prístupnosti v jednotlivých oblastiach a nás, odborníkov z Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS).

Skupiny sa stretávajú osobitne, aj spoločne a ich práca je zameraná na prístupnosť fyzického prostredia a dopravy, prístupnosť informácií a prístupnosť v oblasti služieb a občianskej vybavenosti.

Veľa komunikujeme aj s občanmi. Jednotlivé skupiny ľudí so zdravotným postihnutím sú veľmi aktívne. Pracovné skupiny pre nich zostavili dotazník a na ich stretnutiach sa s nimi rozprávame a pýtame sa ich, čo v ich meste nefunguje a čo je potrebné vyriešiť či zmeniť.

Máme už za sebou aprílové stretnutie s ľuďmi so zrakovým postihnutím, májovú anketu v materskom centre Klokanček, stretneme sa so seniormi, plánujeme navštíviť aj ľudí s telesným, mentálnym a sluchovým postihnutím.

V septembri chceme zorganizovať na mestskom úrade stretnutie s občanmi.

Nielen pre Nitru

A čo bude výsledkom všetkých týchto aktivít? Chceme účelne spojiť požiadavky Nitranov a naše vedomosti a skúsenosti. Veríme, že v marci budúceho roka bude výsledkom stratégia prístupnosti, ktorú mesto bude môcť ľahko a účelne použiť a ktorá pomôže urobiť z Nitry mesto prístupné pre všetkých – zdravotne postihnutých občanov, rodičov s kočíkmi, seniorov, Nitranov i návštevníkov tohto príjemného mesta.

O stratégii by sa malo hlasovať v mestskom zastupiteľstve a keď ju poslanci schvália, Nitrania si môžu vysúkať rukávy a pustiť sa do práce. A nielen oni. Stratégiu chceme totiž napísať tak, aby bola v budúcnosti využiteľná aj pre iné mestá.

Michaela Hajduková

Radíme a pomáhame

Nemusíte čakať na žlté lístočky

Vedeli ste o tom, že slovenská pošta vás o prijatej zásielke môže informovať aj prostredníctvom SMS či e-mailu?

Vyzerá to tak, že povestným žltým lístočkom už definitívne odzvonilo. Či už vám ho poštár zabudol vložiť do schránky, alebo bol jeho škrabopis nečitateľný, týmto a mnohým iným problémom môže byť koniec.

Nová a hlavne bezplatná služba eOZ od Slovenskej pošty vám zaručí, že o každej korešpondencii, ktorá smeruje na vašu adresu, vám príde elektronická notifikácia. V textovej SMS správe nájdete číslo zásielky, dátum a miesto doručenia. Naopak, v e-mailovej správe sú uvedené navyše aj údaje o odosielateľovi či otváracie hodiny pošty, ak je náhodou zásielka nedoručiteľná.

Ak vás poštár na adrese nezastihne, príde vám ďalšia správa o tom, že vaša korešpondencia bola uložená na pošte spolu s dátumom najneskoršieho možného termínu na vyzdvihnutie a adresou danej pošty.

V prípade, ak je súčasťou zásielky doplnková služba napr. dobierka, na túto skutočnosť vás pošta taktiež v prijatej správe upozorní.

Niekoľko minút

A ak sa pýtate, ako si takúto zásielku na pošte vyzdvihnete? Jednoducho. Stačí zamestnancovi pošty za priehradkou nadiktovať, alebo ukázať podacie číslo z prijatej správy. Následne si vymeníte autogramy a ani sa nenazdáte a už, už máte v rukách svoju vytúženú zásielku.

Zriadenie služby je otázkou niekoľkých minút. Ako prvé je potrebné si zaregistrovať poštovú kartu pre fyzickú, alebo právnickú osobu. Jej vydanie je bezplatné a získate ju na každej pošte na počkanie.

Nasleduje samotná žiadosť o elektronické oznamovanie prijatých zásielok. Môžete si vybrať, či uprednostníte SMS komunikáciu, e-mailové oznamovanie, alebo oboje naraz.

Po podpísaní a odovzdaní vyplnenej žiadosti bude služba aktívna v priebehu niekoľkých dní.

Elektronický podací hárok

Ďalšou praktickou službou, ktorá výrazne dopomôže k samostatnosti a systematickosti, je takzvaný elektronický podací hárok (v skratke aj ako EPH). Vďaka tejto funkcii, je možné vytvárať a kompletne spravovať podacie lístky, odoslanú korešpondenciu a adresy.

Po bezplatnej registrácii na stránke eph.posta.sk je možné vyplniť podací lístok v elektronickej forme, vyplniť a následne vytlačiť adresné štítky na balík či obálku, sledovať pohyb odoslanej zásielky, zavolať kuriéra, aby sa pre vašu korešpondenciu zastavil a mnoho iného.

Jedinou podmienkou je, aby bola vami vytvorená zásielka odovzdaná na pošte či u kuriéra do 7 dní od zadania do systému. Všetky potvrdenia o úhrade či o odoslaní a prijatí vám pošta sprístupní v elektronickej formáte s možnosťou stiahnutia do počítača.

Patrik Macko

Novela zákona o kompenzáciách schválená

Prinášame najdôležitejšie informácie týkajúce sa schválených zmien pri poskytovaní peňažného príspevku na osobnú asistenciu.

Národná rada SR schválila 13. júna návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Zákon ide kancelárie prezidenta SR na podpis. Účinný bude od 1. júla 2018. V tejto krátkej správe prinášame najdôležitejšie informácie týkajúce sa schválených zmien pri poskytovaní peňažného príspevku (PP) na osobnú asistenciu.

Sadzba na jednu hodinu osobnej asistencie sa stanovuje pevnou sumou 3,82 eur. Vláda SR môže svojim nariadením zmeniť sadzbu na osobnú asistenciu vždy k 1. júlu kalendárneho roka.

V tejto súvislosti vzniká užívateľovi osobnej asistencie povinnosť do ôsmich dní od podpisu dodatku k zmluve, ktorým bude dohodnutá nová výška odmeny za výkon osobnej asistencie, tento dodatok odovzdať úradu práce. Dodatok by mal byť podpísaný najneskôr 1. júla 2018, kedy začne platiť nová hodinová sadzba za výkon osobnej asistencie.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu sa bude poskytovať bez ohľadu na výšku príjmu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre tento účel sa príjem posudzovať nebude, zo zákona sa vypúšťa ustanovenie, podľa ktorého sa po prekročení príjmu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím vo výške 4 – násobku sumy životného minima výška príspevku krátila, prípadne sa príspevok prestal vyplácať.

Navrhovanú zmenu tlačiva výkazu o počte hodín vykonanej osobnej asistencie, v ktorom sa mal uvádzať pre každý deň v mesiaci čas výkonu osobnej asistencie „od – do“ a počet hodín vykonanej osobnej asistencie, NR SR neschválila. Výkaz, až na drobné doplnenia v poučení, sa nemení.

Na úkor tejto zmeny budú poberatelia PP na osobnú asistenciu a osobní asistenti povinní poskytovať úradom práce súčinnosť pri kontrole využitia PP na osobnú asistenciu:

Osoba s ťažkým zdravotným postihnutím a osobný asistent sú povinní poskytnúť úradu práce súčinnosť pri kontrole kvality a rozsahu vykonávanej osobnej asistencie, najmä

- a) poskytnúť informácie o čase a mieste vykonávania osobnej asistencie,
- b) umožniť výkon kontroly kvality a rozsahu vykonávanej osobnej asistencie v prostredí, v ktorom sa osobná asistencia vykonáva.

Napíšem to otvorene: pokiaľ nebudú poberatelia PP na osobnú asistenciu a osobní asistenti ochotní túto súčinnosť úradom práce pri výkone ich kontrolnej činnosti poskytovať, je reálny predpoklad, že ústredie práce začne opäť presadzovať zmenu výkazu o výkone činnosti osobnej asistencie.

Ďalšie informácie nájdete v budúcom čísle Dúhy alebo na web stránke ÚNSS.

Milan Měchura

Rozhovor

Ako (ne)poznáte Kristínu Prekopovú

Moderátorka, speváčka, klaviristka, hudobná skladateľka, textárka, speváčka, načítavateľka audiokníh pre SKN, príležitostná herečka, čitateľka apologetickej literatúry, aktívna vo fitness... A jedna z každoročných tvárí hlavného podujatia Bielej pastelky. Hovoríme s Kristínou Prekopovou.

O vás je známe, že rada skúšate nové veci a že sa dáte nahovoriť takmer na čokoľvek. Ale len „takmer“...

„Nikto by ma nenahovoril na tvrdé drogy, pocit slasti zažívam permanentne pri hudbe, v hudbe a skrze hudbu. A tento pocit si nikdy nedám vziať. Zvedavosť a s tým spojená imaginácia ma žení do nových zážitkov. Som dobrodružný typ, mám rada čínorodosť, akciu. Pre rozvoj svojej osobnosti potrebujem pestrosť a vzlet. Moja povaha je vzdušná, no keďže osobnú slobodu spájam so zodpovednosťou, nie ako svojvôľu, vnímam, že stanoviť si hranice, mantinely v živote človeka je nevyhnutné. Hudba sa podobá vzduchu a k uchu poslucháča sa prenáša vzduchom – má ľahký prístup k človeku. Ako píše Marsilius Ficino, hudba je i výtvorom mysle, imaginácie a citu, a preto stimuluje to isté u poslucháča.“

V reláciách Nevydané neslýchané a Štúdio mladých ste vyhľadávali mladé hudobné talenty, ktoré sa dostali do rúk odborného tímu. Kto si ako prvý všimol váš talent?

„Aj moje začiatky sú spojené s garážami. So synom maliara Milana Laluhu, Martinom, sme tvorili v kapele Acornhoek, orientovanej na grunge, neskôr som spievala v jazzrockovej kapele Appolinaire. Dať o sebe vedieť, to bol krok, v ktorom ma vždy podporili moji rodičia. V štúdiu som po prvýkrát nahrávala v 19 rokoch, a to popovú pieseň V predstavách. Vďaka rodičom, ktorí v tom čase založili vydavateľstvo s časopisom Kormorán o cestovaní, som sa zoznámila s textárom a autorom cestopisov Ferom Michlíkom, on mi napísal text a hudbu zložil Pavol Kvassay. Neskôr ma zamestnalo vysokoškolské štúdium hudobného umenia. Oslovil ma kameraman Zolo Veigl, že hľadajú skladateľku a speváčku v jednom, na tvorbu reklamnej piesne. Pod vedením režiséra Petra Smolinského, ktorý nahrával napríklad aj so

Stingom a Ofrou Haza, som naspievala a na klavíri nahrala pieseň Leather look. Mala som 22 rokov a nezabudnuteľný zážitok, keďže k piesni sa nakrúcal aj videoklip so Števom Skrúcaným v hlavnej úlohe. Reklama sa objavovala v prime - time slovenských TV. Dvere do profesionálneho umeleckého sveta mi otvorila práca hudobnej redaktorky a moderátorky v Slovenskom rozhlase v roku 2007.“

Umenie sa vo vašej rodine zrejme dedí po praslici – mamka Marcela Prekopová je držiteľka literárnej ceny Ivana Krasku, vaše sesterské trio spestrovalo Vianoce široko-d'aleko, dokonca vznikali aj nejaké spoločné baletné kreácie. Vy jediná sa tomu venujete profesionálne?

„Snažím sa venovať umeniu a hudbe profesionálne, v zmysle, nedeliť deň na osemhodinový čas v zamestnaní v riadiacej funkcii, aby som mohla zaplatiť účty. Je ťažké užiť sa hudbou, v kategórii menšinových žánrov ešte viac, ak okolo vás netancuje celý manažment. Tiež by som si želala nechodiť do zamestnania, ale iba sedieť pri klavíri, cvičiť, komponovať, vystupovať a moderovať. Pracujem na tom, aby som, ak mám chodiť do zamestnania, reálne robila iba tvorivú prácu. Začínala som moderovaním bez nároku na honorár, aby som sa dostala viac do povedomia a skutočne mohla robiť to, čo ma baví. Pracujem na tom, aby som si ako umelkyňa v tvorbe zachovala kontinuitu, mohla nahrávať ďalšie albumy a pritom prežiť. V rodine nie som jediná, ktorá sa venuje umeniu. Najmladšia sestra Miroslava je súčasťou tanečnej skupiny speváčky Dary Rolinc.“

Mnohí odborníci vyslovujú vaše meno v spojitosti s vyzretou autorskou výpoveďou a vešia vám sľubnú kariéru. Nie je to priveľký tlak, čítať a počúvať takéto veštby? Alebo to naopak povzbudzuje a tvorí sa ľahšie, keď máte z viacerých strán potvrdené, že ste sa vybrala správnou cestou?

„Po nominácii na ocenenie Esprit v roku 2016 zaznamenal môj autorský album Úsvit úspech a uznanie. Som za to vďačná a cítim, že moje úsilie má zmysel. Po všetkej tej úpornej snahe zháňania financií, organizovania hudobníkov a nahrávania to bola veľká radosť. Piesne sa hrajú v rádiách a našli si svojich poslucháčov. Necítim žiadny tlak, každý hudobný počin vo verejnom priestore mi dáva pocit satisfakcie, rada robím hudbou radosť sebe a najmä iným.“

Vaše vlastné skladby, to sú predovšetkým menšinové žánre: šansón, swing. Vo vašej tvorbe nájdeme aj skladby v jazzrockovom duchu, klezmer či dark music. Vo všetkých ste doma, vo všetkých ste rovnako presvedčivá. Ako vás môžeme čítať? Aká je napríklad

džezová či šansónová Kristína? Po akých žánroch siahate, keď chcete vyjadriť smútok, radosť, keď premýšľate či meditujete? Alebo to spolu nesúvisí?

Niekoľko ma vníma ako džezovú speváčku, a to najmä preto, že vystupujem aj s džezmenmi s repertoárom džezových štandardov. Samu seba vnímam ako pesničkárku a šansonierku. V speve sa nechám strhnúť aj hereckým prejavom. Inšpiráciu hľadám v hudbe iných národov, do svojich nahrávok a vystúpení zvyknem zakomponovať aj hru na etnické nástroje. Fascinuje ma rómska hudba, melodika a intervalika balkánskych, a severovýchodných národov. Objavila som uspávanky z Afriky, irokézskych indiánov, vo svojej autorskej tvorbe sa nechávam inšpirovať aj filmovou a vážnou hudbou.“

Nielen ako organizátorka, ale aj ako pro-life umelkyňa sa angažujete v projekte Odomknutý žiaľ, ktorý sa zaoberá problematikou popratového syndrómu. Môžete nám o tom povedať viac?

„Zaujímam sa o bioetické otázky. Zastávam princípy kresťanskej morálky, preto ako umelkyňa považujem za nesmierne dôležité verejne sa vyjadrovať k otázkam ľudského života už pred narodením. V Dome Quo Vadis v Bratislave sme zorganizovali zatiaľ jediné podujatie spojené s diskusiou s psychologičkami, ktoré ponúkajú duchovné poradenstvo ženám po potrate.“

Čo plánujete na najbližšie týždne? Čo si rozhodne nemáme nechať ujsť?

„Počas letných prázdnin plánujem dovolenku v Čiernej hore, odkiaľ si určite prinesiem album s tradičnou hudbou a zájdem aj na živé vystúpenie. Leto budem tráviť tiež s výhľadom na Belianske Tatry, odtiaľ to mám iba na skok za džezom do Poľska. Čaká ma opäť moderovanie motorkárskeho festivalu Tanec slnka, kresťanského Verím Pane a práca v štúdiu - nahrávanie vianočného singla – Vianočný jas. A po letných prázdninách opúšťam Bratislavu a vedúce pracovné pozície a idem žiť do Tatier, v ústrety svojim tvorivým, umeleckým zámerom.“

Kristína Prekopová žela všetkým čitateľom časopisu Dúha pokojnú myseľ, dobrú náladu, pevné zdravie, a aby prúd života plynul podľa ich želaní. My Kike želáme, nech sú zvedavosť a s tým spojená imaginácia jej večnými spoločníčkami a nech sa jej darí plniť si sen za snom. Ďakujeme za všetko. Za to, že nám dovolila nahliadnúť do svojej duše, za piesne, ktoré nás nútia zastať, za dlhoročnú vynikajúcu spoluprácu

a za profesionalitu a nežnosť, s ktorou každoročne v tričku Bielej pastelky predstavuje verejnosti život so zrakovým postihnutím.

Dušana Blašková

Kristína si vyskúšala aj simulačné okuliare. FOTO – ÚNSS

Kristína Prekopová v infostánku Bielej pastelky. FOTO – ÚNSS

Boli sme pri tom

WhatCity? Na Mickiewičke

V sobotu 19. mája 2018 sa niekoľko zástupcov Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska zúčastnilo na Street Festivale na Mickiewiczovej ulici v bratislavskom Starom Meste. Diskutovalo sa o tom, ako pomôcť ľuďom so zrakovým postihnutím.

Prednášky, expertné workshopy, prípadové štúdie z domova i zo zahraničia, občianske iniciatívy, odborníci a mestské authority plné nových stratégií, ako zlepšiť životné prostredie v meste. Organizátorom bolo občianske združenie PUNKT, ktoré stojí za populárnymi pouličnými podujatiami, ako napríklad Dobrý trh.

O ulici na ulici

Street Festival WhatCity? na Mickiewičke bol aktuálne posledným podujatím tejto platformy, pričom jeho hlavným mottom bolo O ulici na ulici. Počas festivalu bola väčšia časť Mickiewiczovej ulice pre automobilovú dopravu uzavretá, takže patrila len chodcom. Témou akcie bolo zvyšovanie kvality ulice a komunity, hlavným cieľom bolo prostredníctvom odbornej konferencie spopularizovať širokej verejnosti problematiku bariérovosti mesta, a poukázať na možnú premenu rušnej a tranzitnej Mickiewičky na príjemnejšie miesto pre obyvateľov i návštevníkov Starého mesta.

Premena celej štvrte

Projekt revitalizácie Mickiewiczovej ulice iniciovala spoločnosť ITB Development a.s. Platforma WhatCity? sa prikláňa k dlhodobej vízii premeny celej štvrte, ktorá reaguje na vymieranie centra mesta, nízku podporu peších trás s následným problémom rozvoja lokálnej vybavenosti. Podujatie priamo nadväzuje na úvodnú fázu návrhov študentov Fakulty architektúry STU zo začiatku roka 2017.

Pouličný festival svojim návštevníkom ponúkol bohatý program, ktorý zabezpečila miestna komunita, prevádzky a inštitúcie, a to napríklad minifutbalový turnaj, prehliadka depozitárov Slovenského múzea dizajnu, divadlo, stand up comedy, interaktívne ostrovčeky s hračkami pre deti a ďalšie.

Jeden na jedného

Odborný program podujatia prezentovala konferencia v netradičnom formáte rozhovorov jeden na jedného.

Medzi rečníkmi boli aj zástupcovia mesta a iní významní zahraniční hostia, ľudia, ktorí sú odborníkmi na tvorbu verejných mestských priestorov.

Návštevník si mohol zvoliť, s kým a o čom chcel stráviť 20 minút v konštruktívnej debate (tzv. slow date).

Rečníci za Úniu nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) Igor Harušťák a Dušana Blašková sa venovali otázkam sprístupnenia peších zón rovnako pre cyklistov a pre ľudí so zrakovým postihnutím a prezentácii služieb ÚNSS, informáciám o službách, ktoré poskytuje slabozrakým klientom.

S použitím materiálov whatcity.sk spracovali Pavol Korček a Dušana Blašková

O ulici na ulici – hovorilo sa o bariérovosti mesta. FOTO - PUNKT

Počas festivalu s názvom WhatCity? bola väčšia časť Mickiewiczovej ulice pre automobilovú dopravu uzavretá, takže patrila len chodcom.
FOTO – PUNKT

IT4all - IT pre všetkých

V centre záujmu bolo priblíženie možnosti zamestnania zdravotne postihnutých v IT sektore.

Karpatská nadácia v spolupráci so spoločnosťou T-System zorganizovala projekt IT4all - IT pre všetkých, ktorý bol pokračovaním projektu IT trampolína organizovanom v predchádzajúcich rokoch.

Cieľom projektu v predchádzajúcich rokoch bolo priblížiť zamestnanie v IT sektore pre mladých ľudí. Tento rok sa projekt zameriaval na priblíženie možnosti zamestnania zdravotne postihnutých v IT sektore.

Projekt si dal za cieľ zmonitorovať pripravenosť spoločnosti T-System na zamestnanie zdravotne postihnutých v ich spoločnosti. Druhým cieľom bolo priblížiť nároky kladené na uchádzačov o zamestnanie ako aj na budúcich zamestnancov spoločnosti pre ľudí so zdravotným postihnutím.

Desiatka účastníkov pokračovala vo vzdelávaní

Priebeh projektu pozostával z niekoľkých výberových kôl. V nich vytipovali uchádzačov s predpokladmi na absolvovanie ďalších aktivít, ako aj s predpokladmi na možnosť budúceho zamestnania v IT oblasti.

Úvodné výberové kolá boli v réžii zamestnankyne pracovnej agentúry a za účasti zamestnancov personálneho oddelenia T-System. Z úvodných hodnotiacich kôl vzišla skupina približne desiatich ľudí. Títo mali možnosť v ďalšom priebehu projektu absolvovať školiace workshopy.

Školiace stretnutia boli v gescii zamestnancov T-System, ktorí sa účastníkom venovali ako dobrovoľníci. Školenie bolo zamerané na zručnosti v oblasti jazykovej, IT a v oblasti takzvaných mäkkých zručností. Stretnutia s lektormi sa uskutočnili v zimných mesiacoch december, január a február.

Záverečnou aktivitou pre úspešného absolventa školiacich workshopov bol mesačný pobyt v priestoroch maďarského partnera projektu. Na pobyte sa zúčastnila zrakovo postihnutá účastníčka.

Záverečná diskusia v rovine ochoty

Karpatská nadácia zorganizovala 24. mája záverečný diskusný panel k výsledkom projektu. V dvoch vstupoch diskutovali zástupcovia zamestnávateľov o tom, ako sú pripravení na zamestnávanie zdravotne postihnutých a prezentovali aktuálny stav v ich spoločnostiach ohľadom podmienok zamestnávania znevýhodnených skupín ľudí.

V druhom kole diskutovali účastníci projektu, zástupkyňa poradenskej agentúry a jeden z lektorov. Za Úniu nevidiacich a slabozrakých Slovenska diskutoval Ján Podolinský.

Zazneli dojmy zúčastnených z projektu ako aj ich očakávania do budúcnosti v oblasti zamestnávania.

Po jednotlivých diskusných kolách bol priestor na otázky diskutujúcim. Zazneli otázky na počet zamestnaných zdravotne postihnutých ľudí v jednotlivých spoločnostiach, ako aj na pripravenosť firiem na zamestnanie ľudí so zdravotným handicapom v konkrétnych praktických situáciách. Zástupcovia spoločností T-System, IBM a NEC KBC deklarovali pripravenosť ich spoločností na zamestnávanie znevýhodnených ľudí. Prezentovali aj to, že už takýchto ľudí zamestnávajú.

Keď prišla reč na zdravotne znevýhodnených ľudí, tak odpovede sa niesli v štýle ich ústretovosti a dobrej vôle zamestnávať túto skupinu občanov.

Pri konkrétnych otázka na počet či podiel zamestnancov so zdravotným znevýhodneným, nik nehovoril žiadne konkrétne údaje - zástupcovia

firiem sa odvolávali na ešte neplatiaci predpis o ochrane osobných údajov.

Výsledok diskusie bol v rovine ochoty zamestnávania no v aktuálnej nepripravenosti na zamestnanie zdravotne postihnutých ľudí.

V druhom diskusnom paneli sa účastníci dozvedeli o očakávaniach účastníkov projektu v oblasti potenciálneho zamestnania, súčasťou boli aj motivačné vstupy zástupkyne poradenskej organizácie a jedného z lektorov. Zástupcovia IT spoločností sa druhého diskusného panela nezúčastnili.

Všetkých nás čaká ešte dlhá cesta

Výsledkom aktivít projektu bolo oboznámenie sa uchádzačov o zamestnanie so zdravotným postihnutím s podmienkami práce v IT spoločnostiach. Snahou bolo aj oboznámiť IT spoločnosti s podmienkami, ktoré musia splniť aby mohli plnohodnotne zamestnať ľudí so zdravotným handicapom.

Pevne veríme, že projekt prinesie zamestnanie niektorým zdravotne postihnutým ľuďom. Projekt každopádne ukázal, že spoločnosť čaká ešte dlhá cesta k plnej akceptácii handicapovaných ľudí v pracovnom procese na otvorenom trhu práce.

Ján Podolinský

Oznamy a pozvánky

Športový deň – Memoriál Zlatky Bielickej

SINA Nitra n.o.a Krajská rada Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) Nitra pozývajú všetkých zrakovo postihnutých milovníkov pohybu a ich priateľov na športový deň.

Termín: sobota 7. júl 2018, 9:00 – 17:00 hod.

Miesto: Stredisko SINA Nitra n.o. Nedbalova 17, Nitra

Športové aktivity (vhodné aj pre seniorov):

1. Veslársky тренаžér
2. Ruské kolky – zácvik a turnaj
3. Qardo – výučba a turnaj
4. Rozpoznávanie vôní – Ponitriansky čuchometer

K dispozícii bude aj tandemový bicykel, rotoped a spoločenské hry pre nevidiacich.

Registrácia účastníkov: 9:00 – 9:45 hod.

V účastníckom poplatku 3 eurá je zahrnuté:

- originálne účastnícke tričko,
- 1 porcia dobrého gulášu,
- káva, minerálka,
- ceny pre víťazov.

Členovia ÚNSS z Nitrianskeho kraja hlásia účasť predsedovi materskej ZO ÚNSS, ostatní sekretárke KR pani Ol'ge Držíkovej na tel. 0911 328 922, mail: olga.drzik@gmail.com, do konca júna.

Projekt podporil Nitriansky samosprávny kraj.

(jz)

Sečovce 2018 – amatérska hudobná tvorba

Krajská rada ÚNSS Košice a základná organizácia ÚNSS č.38 Trebišov organizujú v dňoch 23. a 24. augusta 2018 v Kultúrnom dome na Námestí sv. Cyrila a Metoda v Sečovciach, v poradí už 17. ročník krajskej prehliadky amatérskej hudobnej tvorby nevidiacich a slabozrakých interpretov pod názvom Sečovce 2018.

Prehliadka pre verejnosť sa uskutoční

- v piatok 24. augusta so začiatkom o 14:00 hod.

Viac o podujatí sa dozviete z propozícií, ktoré budú spolu s prihláškou zverejnené na web. stránke ÚNSS. Toto podujatie bolo podporené z grantových prostriedkov ÚNSS.

Lenka Kulíková, sekretár KR ÚNSS Košice

Športové kempy pre deti a mládež

Slovenský paralympijský výbor opäť pripravil pre deti a mládež z celého Slovenska pokračovanie projektu Hľadáme talenty.

Jeho letná forma sa uskutoční v troch termínoch. Určený aj pre deti a mládež so zrakovým postihnutím. Dva termíny budú zamerané na konkrétne športové odvetvia (lukostreľba - streľba, resp. plávanie - boccia) a sú určené pre deti, ktoré už absolvovali základný motivačný kemp a majú aspoň minimálnu skúsenosť so športovým odvetvím, ktoré je programom kempu. Tretí letný kemp je motivačný pre začiatočníkov, v rámci tohto kempu bude odprezentovaná podstatná časť paralympijských športov.

Viac informácií a prihlasovanie na <http://spv.sk/zapojme-sa/hladame-talenty-leto-2018-nove>.

(ht)

Dúhovka

Špecializovaná príloha časopisu Dúha zameraná na kultúru a umenie

Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Zodpovedná redaktorka: Halka Tytykalová (duha@unss.sk)

Knihy z Loun sú aj pre vás

Spočiatku neoficiálny projekt niekoľkých nadšencov, dnes samostatný spolok, v ktorom popri osvetovej činnosti venujú veľa času a radostnej energie aj tvorbe audiokníh. V stále sa rozširujúcom zozname českého projektu Slyším, tedy čtu, sú všetky tituly bez skracovania textu či akýchkoľvek iných úprav. Sú tu aj pre vás.

Cieľom úspešného českého projektu Slyším, tedy čtu (Počujem, teda čítam) je sprostredkovať nevidiacim a slabozrakým knihy, ktoré si sami prečítať nemôžu.

„Zdigitalizovaných kníh je síce dnes už dosť, ale ľudský prednes je ľudský prednes,“ hovorí Anna Novotná zo spolku.

V spolku sa snažia, aby knihy boli pre poslucháčov čo najpríjemnejšie, na základe toho vyberajú aj načítavateľov. Počas čítania sa striedajú, čo nevidiacim uľahčuje orientáciu v texte.

Zatiaľ sa v projekte vystriedalo 65 ľudí. Knihy načítava rôznorodá skupina, momentálne ich pracuje súčasne niekoľko. Ide o dobrovoľníkov pôsobiacich v rôznych sférach, väčšina z nich pracuje s deťmi, venuje sa spevu, divadlu, hudbe.

„Mnohí z nás sú učitelia a vyučujú predmety spojené s vyššie menovanými záľubami, ale máme medzi sebou grafika, sociálnu pracovníčku, recepčnú, študentov... Od roku 2016 funguje detský tím, ktorý sa nadšene púšťa do kratších textov pre svojich rovesníkov, na jeseň 2017 sa dali dohromady viacerí mladí profesionálni herci a v apríli tohto roku slovenská skupina. Náš najnovší prírastok žije na opačnom konci republiky a bude sa špecializovať na životopisy slávnych osobností,“ opisuje Novotná.

Mp3 aj klasické CD

Tituly pre projekt vyberajú rôzne. Väčšinou je výber na členoch tímu, jednu knihu si napríklad vyžiadala nevidiaca kamarátka. Knižka No jo, medvěd! od Huberta Schirnecka, prvá knižka, s ktorou sa popasovali deti, sa v projekte napríklad ocitla úplnou náhodou.

„Je to vlastne taká morbidná história. Jedného dňa som si povedala, že darujem hrobku – neklame vás zrak – hrobku úplne neznámych ľudí,

nechcené dedičstvo, ktoré som ponúkla cez Facebook. Jedna známa sa chytila. Odmietla si ju ale vziať zadarmo, musela som si vybrať tri knižky. A keďže som nechcela, aby za knihy zaplatila veľa peňazí, vybrala som si tie najlacnejšie z výpredajového katalógu. Jednoducho podľa toho, aká obálka sa mi páčila,“ hovorí Novotná. No a jednou z nich bol práve Medvied. Každá z nahrávok má svoj príbeh, hoci teda podstatne „mierumilovnejší“.

Knihy spolok načítava v Lounoch. Využívajú improvizované štúdio – v skúšobni spriatelenej kapely. Mnohí sa totiž pohybujú v prostredí hudobného undergroundu a tomu zodpovedá i podoba nahrávania.

„Štúdio“ vyzerá presne tak, ako má klasická skúšobňa punkových kapiel vyzeráť. „Navyše, nachádza sa na železničnej stanici, takže každú chvíľu si musíme urobiť prestávku, pokiaľ neprejde vlak,“ rozpráva Novotná. Následne sa nahrávka zostrihá, upraví sa zvuk, pridá hudba a knižka je hotová. Stačí ju len zavesiť na stránku a pustiť sa do napalovania.

Všetky tituly sú k dispozícii aj na CD, ktoré posielajú čitateľom zadarmo. Pre tých, ktorí majú staršie typy prehrávačov a s mp3 si neporadia, vyrábajú na požiadanie i klasické zvukové CD.

Ako sa registrovať

Nahrávky sú určené pre ľudí so zdravotným postihnutím a sú poskytované zadarmo, v súlade s licenciou pre ľudí so zdravotným postihnutím, ktorá sa nachádza v autorskom zákone (z. č. 121/2000 Zb., platnom znení), v ustanovení § 38.

Aj vy máte šancu sa zaradiť. Ak sa chcete stať čitateľom projektu Slyším, tedy čtu, je podľa zákona nutné preukázať, že patríte do cieľovej skupiny. A to najlepšie zaslaním kópie preukazu ZŤP či iného zdravotného potvrdenia.

Na stránke www.slysimtedycty.cz v časti KNIHY nájdete krátke ukážky z nahrávok a stručný popis titulov, v časti DOWNLOAD zas odkazy na stiahnutie celých kníh vo formáte mp3. K tomu je však potrebné mať heslo, ktoré po platnej registrácii pošlú každému oprávnenému záujemcovi.

Každý používateľ sa zároveň zaväzuje k tomu, že s heslom i nahrávkou bude zaobchádzať výhradne v súlade s licenciou pre ľudí so zdravotným postihnutím. Podrobnejšie sa o nej môžete dočítať na stránke projektu.

Niečo viac

Spolok sa zúčastňuje aj ďalších aktivít. Okrem samotného nahrávania sa snažia upozorňovať na problematiku života so zdravotným postihnutím. Na rôznych akciách prezentujú stánok, kde si záujemcovia môžu s šatkou na očiach zostaviť rôzne skladačky, vyriešiť hmatolamy alebo sa oboznámiť s Braillovým písmom.

V máji sa uskutočnil druhý ročník cyklotour Dobroděj na kole. Tento rok sa šlo Ústeckým a Stredočeským krajom (vlani bola cieľom Teplička nad Váhom), cesta trvala štyri dni a celkovo mali cyklisti 12 zastávok, pričom na každej z nich si členovia spolku v spolupráci s miestnymi inštitúciami (školy, knižnice, domovy dôchodcov) rozložili svoj stánok a návštevníkom prezentovali hmatové aktivity.

V budúcom školskom roku by radi usporiadali literárnu súťaž pre školákov, ktorej výstupom by bolo autorské CD.

Dušana Blašková

Braillovske eseje sú tento rok v ženských rukách

Do tohtoročnej Súťaže braillovských esejí prišli štyri eseje. O uznanie zahraničnej poroty sa uchádzajú len ženské autorky.

Súťaž braillovských esejí už čaká na svojich víťazov. V júnovom termíne do Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) poslali svoje diela štyri autorky.

Eva Olexíková si zvolila tému Život s Braillovým písmom, Iveta Zbranková Braille a hlasovanie vo voľbách, Mária Kaničková sa zamýšľala nad tým, aké výhody a aké nevýhody má Braillovo písmo v porovnaní s využívaním hlasového výstupu, načítaných kníh či dokumentov. Renata Oláhová si posvietila na Braillovo písmo v ére technického rozvoja, jeho využívanie v každom veku človeka.

Porota sa nezmenila

V týchto dňoch sa do prvého kola hodnotenia pustí slovenská porota, aby rozhodla, ktorá zo zaslaných prác bude preložená do angličtiny a vyslaná do Európy.

Zloženie poroty sa oproti vlaňajšku nezmenilo: Branislav Mamojka, Vladimír Cintula, Tímea Hóková, Želmíra Zemčáková a Dušana Blašková.

Vlani sme boli úspešní

Vlani súťažilo päť autorov - tri ženy a dvaja muži. Pre Slovensko sa podarilo získať 3. miesto v kategórii Junior. Cenu si prevzala dobrovoľníčka projektu YALTA Zuzana Fährerová.

Rodáčka z Nových Zámkov, sa do Súťaže braillovských esejí zapojila po prvýkrát. Jej esej s názvom Bodky ako najlepší darček?, ktorá súťažila s ostatnými textami zaradenými do skupiny Zábavné príbehy s Braillovým písmom, hovorí o sile priateľstva, o bodkách, ktoré by možno pre niekoho neznamenali nič, ale jej spôsobili neopísateľnú radosť a dojali ju až k slzám.

Esej v plnom znení môžu záujemcovia nájsť na stránke www.unss.sk a v piatom čísle vlaňajšej Dúhovky.

Propagácia Braillovho písma

Súťaž braillovských esejí vyhlasuje Európska únia nevidiacich v spolupráci so spoločnosťou Onkyo Corporation a Braille Mainichi. ÚNSS sa spolupodieľa na organizácii. Cieľom súťaže je propagovať dôležitú úlohu Braillovho písma pri prístupe nevidiacich k informáciám a pri ich sociálnej inklúzii. Tento rok už máme 12. ročník.

(db, red)

Hudba spája ľudí

Nechcú len dostávať, no aj dávať. Originálny projekt detí zo Spojenej školy internátnej pre slabozrakých a nevidiacich v Bratislave je pre mnohých poučením.

Hudba spája ľudí je projekt žiakov zo Spojenej školy internátnej pre slabozrakých a nevidiacich v Bratislave. „Keďže máme hendikep, veľa ľudí nám pomáha. Teraz chceme spraviť niečo užitočné my pre druhých. Všetci máme radi hudbu. Hudba je radosť aj liek, spája ľudí a generácie. Darujme spolu malé hudobné nástroje určené na muzikoterapiu seniorom z Domu tretieho veku v Bratislave,“ tak toto je znenie výzvy, pod ktorú sa podpísali Maťa, Kajka, Tami, David, Lucy, Monika, René,

Samko, Stanly, Veri Very, Simona - Viky, Katka, Surya, Šárka a Kiko Riko.

Vidieť a počuť ich možno na videu na www.startlab.sk. Výzvu podporili darcovia sumou 468,5 eura. Deti nakrútili dokonca aj video s pripomienkou posledného termínu platby.

Seniorom cez už ukončený projekt sa deti rozhodli ukázať, že im na nich záleží, spríjemniť im čas, navštíviť ich, porozprávať sa s nimi, priniesť im niečo, čo im bude robiť radosť: „Pre nás sú veľmi dôležité zvuky. Zistili sme, že seniori majú radi hudbu a spev, rovnako ako my. Preto chceme radosť z hudby zdieľať spoločne. Chceme im priniesť radosť v podobe spevu a hudby a venovať im malé hudobné nástroje.“

(ht)

Všetci máme radi hudbu. Hudba je radosť aj liek, spája ľudí a generácie. To sú slová z originálnej výzvy detí zo Spojenej školy internátnej pre slabozrakých a nevidiacich v Bratislave. FOTO - STARTLAB.SK

Klubovanie inšpiruje

Štvrté Klubovanie na Čingove v jedinečnej prírodnej scenérii Slovenského raja obsiahlo aj tento rok všetky esencie nielen literárnych, ale aj kultúrnych žánrov.

Hoci literárne žánre boli nosné, čas strávený počas Klubovania vyplnili aj divadlo, hudba a rozhovory.

Od 11. do 13. mája pobudlo na Čingove 23 účastníkov vrátane hostí, z toho dvanásť literárnych zanietencov a osem píšucich autorov, ktorí prezentovali svoje texty v autorskej časti klubovania.

Komédia i vážne rozprávanie o redaktorskej práci

Piatok začal netradične stretnutím s kozmetičkou Máriou Zbojanovou, ktorá účastníkov mini workshopom o tvárovej gymnastike pobavila, no podala aj dôkaz o tom, že ovládať svaly na tvári nie je naozaj jednoduché.

Piatkový večer pokračoval divadelným predstavením Divadla na opätkoch zo Spišskej Novej Vsi a predstavením To je ohromné, miláčik. Komédia spracovaná na motívy hry Môj skvelý rozvod autorky Geraldine Aron pobavila a rozosmiala. Zásľuhu na tom mala hlavná predstaviteľka – spišská herečka Martina Ogurčáková i jej vynikajúci spoluherci. Večerný program končil besedou s nevidiacim redaktorom Rádia Lumen Ondrejom Rosíkom. Rozprávaním o tom, že redaktorská práca môže byť zážitkom, ale i tenkým ľadom a nie každý poslucháč až taký príjemný. Ale i o tom, že ju dokážu vyvážiť humorné situácie, na ktoré sa s odstupom času spomína už s ľahkosťou.

Knihy na dosah

Programom nabitá sobota začala stretnutím s Alenou Zavockou z Verejnej knižnice J. Bocatia v Košiciach, ktorá je zároveň poetkou aj šéfredaktorkou literárneho portálu Knihy na dosah. Prezradila viac o svojej práci - besedách so spisovateľmi a poetmi, ale aj príprave zaujímavých projektov.

Netajila sa skúsenosťou, že básnici sú mnohokrát nepraktickí umelci, no veľmi príjemní a schopní zaujímavu svoju tvorivosť podať. Rozbehnutý portál Knihy na dosah má zas dobrú odozvu a množstvo zaujímavu

ladených rubriék. Oplatí sa na ne pozrieť i dlhodobejšie zamerať, keďže naň prispievajú zaujímaví ľudia.

Po výlete poézia

Spestrením literárneho tábora bola tento rok pochôdzka po Slovenskom raji s ochranárom Františkom Divokom a prednáška o faune a flóre na chránenom území. Oživil ju nahrávkami zvukov zveri priamo v prírode a nevidiaci si mohli ohmatať aj lebky diviaka, vlka, parohy srnca, spoznať bohato zastúpené rastlinstvo v tejto lokalite.

Cesta späť teda viedla už opäť k literatúre a pokračovala stretnutím s úspešnou poetkou z Topoľčian Gabrielou Grznárovou, ktorej vyšiel v tomto roku skutočne vydarený a pútavý debut *Neha snehu*. Inšpirácia v priamom prenose – aj tak možno nazvať popoludnie s nežnou ženskou bytosťou, ktorá svoje emócie odovzdáva svetu slov v podobe poézie.

Dámska jazda, charakteristická pre tohtoročné klubovanie, čo sa týka výberu hostí, pokračovala večerným hudobným recitálom speváčky SKYVY – Zuzany Eperješiovej, mladej talentovanej muzikantky a poetky z Košíc.

Tvorba naberá na kvalite

Literárnym vyvrcholením bola po koncerte prezentácia literárnych textov nevidiacich a slabozrakých autorov. Experimentálny Ľuboš Koreňčík, rapersky naladený Michal Herceg, poeticky zas Júlia Miškuvová, Vierka Petrovčinová i Lesana Kráľovičová a Vladimír Hudák. Prózou o Karlovi Mayovi sa predstavil Peter Haško, z ďalších Vierka Petrovčinová aj Peter Nedorost, ktorý nás pobavil básňou na počkanie.

Mnohí z menovaných autorov neboli na Čingove prvýkrát. Bolo teda možné porovnať aj ich literárny rast a skonštatovať, že ich tvorba naberá na kvalite. Úroveň niektorých textov bola rozhodne vyššia ako vlani, čo potvrdzuje, že vzájomná inšpirácia, hodnotenia a reflexie plnia účel umeleckého napredovania.

Ďalšie klubovanie, ktoré sa tento rok mohlo uskutočniť vďaka podpore OZ Slovo, Ministerstvu kultúry i SKN Mateja Hrebendu v Levoči a jej riaditeľa Františka.

Hasaja, je za nami.

Prvýkrát vďaka finančným možnostiam organizátori plánujú vydať z tohtoročného klubovania aj zborník.

Daniela Dubivská (príspevok je redakčne krátený)

Slepecké trapasy

(autorská a čitateľská súťaž o ceny)

Kto vyhral v prvom kole a päť nových príbehov, ktoré v druhom kole čakajú na vaše hlasovanie.

Naša súťaž beží na plné obrátky! V prvom kole sa do hlasovania zapojilo 17 čitateľov od Bratislavy až po Sninu, 15 hlasovalo elektronicky, dvaja písomne v Braillovom písme.

V pravidlách súťaže uverejnených v 2. čísle sme zabudli na jeden malý detail, a to, či môžu hlasovať aj autori zverejnených príbehov. A jeden autor aj zahlasoval. Pretože táto možnosť nebola vylúčená a hlasujúci neposlal hlasy svojmu príbehu, rozhodli sme sa jeho hlasovanie akceptovať, čo platí aj pre ďalšie kolá súťaže pre autorov zverejnených príbehov.

Preto dopĺňame: hlasovať môžu aj autori, nie však za svoj príbeh.

A ako to dopadlo?

Prvé miesto (16 bodov) získala Iveta Zbranková s príbehom Odvezieme psíčka. Druhé patrí Jozefovi Zbranekovi za príspevok V klientskom centre (15 bodov), tretie Michalovi Hercegovi a jeho príbehu Plná prázdna fľaša (12 bodov). Štvrté miesto si vybojovala Eka Balašková (Nehrajme sa na vidiacich, 6 bodov) a piate Ondro Rosík (Máte to naopak, 2 body). Víťazný príbeh posielame do finále, víťazke vecnú cenu, ktorú získava aj hlasujúca pani Valéria Čákyová zo Šiah.

Všetkým autorom ďakujeme za ich príspevky, ktoré spríjemnili deň nielen redakcii, ale pevne veríme, že aj čitateľom, hlasujúcim, aj tým, ktorí nehlasovali.

Príbehy v druhom kole

V tomto čísle uverejňujeme ďalších päť príbehov. Hlasy môžete posielat' do utorka 31. júla 2018, písomne i v Braillovom písme na adresu: Úrad ÚNSS, časopis Dúhovka, Sekulská 1, 842 50 Bratislava, e-mailom na duha@unss.sk, do predmetu správy napíšete „Hlasovanie“.

Posielajte nám aj svoje príbehy. Usilujeme sa, aby žiadny príbeh – nepostupový či neuvěřiteľný – nepovedal „svoje posledné slovo“.

Josef Zbranek

6. V bazéne

Veľmi rada plávam. Vode som prišla na chuť až neskôr, keď už sa mi ťažšie chodilo a voda zázračnica si ma nadnáša ako pierko. No plávanie pri plných bazénoch nebýva jednoduché.

Raz ma navigovala kamarátka, plávala predou mnou a ohlasovala sa mi slovami „Ku mne“. Po čase sa pridala aj jeden pán a tiež sa ohlasoval „Ku mne“. Keďže pri plnom bazéne som sa musela vyhýbať do rôznych strán, brala som to ako pomoc, poslúchala som ho a zamierila som za jeho hlasom. Až keď sa kamarátka začala smiať a ja som skoro skončila na jeho hrudi, kam ma navigoval, mi došlo, že si robí srandu. Pobavili sme sa všetci.

Horšie to bolo, keď som sa vybrala do kúpeľov s asistentkou, ktorá mi až tam povedala, že pre cievy nemôže ísť so mnou do teplej vody. Ostávalo len navigovanie z brehu, a to bola kovbojka. Navigujúci stojí oproti vám a príkazy doľava - doprava musí zrkadlovo otočiť... Tu som sa už karambolom nevyhla.

Renáta Filová

7. Kto je otec

Zaiste každý „našinec“ pozná tú situáciu, keď so sprievodcom príde na úrad či k lekárovi a lekár namiesto s ním komunikuje s jeho sprievodcom. Sú to väčšinou nepríjemné chvíle, no môže to vyústiť aj do historiky, na ktorú človek spomína celý život. Ako napríklad tá moja.

Narodilo sa mi prvé dieťa a manželka ma v pôrodnici poprosila, aby som zašiel na matriku a vybavil zápis nášho potomka do evidencie obyvateľov mesta. Oslovil som teda kamaráta Ivana, svalnatého SBS-kára s vyholenou hlavou a vybrali sme sa na matriku. Slušne zaklopali a vošli dnu – Ivan prvý, ja, držiak sa ho diskretné za plece, za ním. „Čo si prajete?“, spýtala sa úradníčka.

„Chceli by sme požiadať o zápis dieťaťa do matriky“, povedal som ja a Ivan úradníčke mlčky podal potrebné doklady z pôrodnice. Úradníčka

vzala papiere, začala ťukať do počítača a obrátiac sa na Ivana položila otázku: „Meno dieťaťa?“

Ivan sa obrátil na mňa a ja som odpovedal. Úradníčka meno zapísala a potom sa pýtala ďalej, stále obrátená k Ivanovi: „Dátum narodenia?“ Ivan sa opäť obracia na mňa a ja diktujem dátum narodenia.

„Adresa,“ kladie úradníčka ďalšiu otázku. Stále Ivanovi a ja odpovedám. Takýmto spôsobom sme prešli celý formulár, úradníčka tvrdošijne kladúc otázky Ivanovi, ktorý sa následne obracia na mňa a ja diktujem údaje. Napokon matrikárka vystavila rodný list a podala ho Ivanovi so slovami: „Nech sa páči.“

Ivan vzal rodný list, poďakovali sme a vyšli na chodbu. Tam môj svalnatý vyholený kamarát vystrúhal nešťastnú tvár a povzdychol si: „Toto som ešte nezažil. Vyzeral som tam ako dementný otec, ktorý o svojom dieťati nič nevie a musí za neho hovoriť kamarát.“

Tak som sa na chvíľu stal sprievodcom a pomáhal svojmu „dementnému“ kamarátovi. Dodnes neviem, či úradníčka zbadala, že som nevidiaci a či vôbec riešila a správne vyriešila otázku, kto je vlastne otec.

Štefan Kiss

8. V spálni

Mnohí z nás majú problémy so spánkom a poznajú bezsenné noci. Vidiaci, keď môžu, siahnu po knihe, časopise, či mobile. Ja uprednostňujem rádio. Počúvam ho pred spaním, ale tiež keď nemôžem spať.

Jednej noci asi okolo 4:30 hod. nad ránom som sa prebudila. Chcela som si zapnúť rádio. Keďže nechcem vyrušovať svoju polovičku, rádio počúvam cez slúchadlá. Ako tak šmátram v posteli a hľadám slúchadlá, zistila som, že na nich leží môj mužiček. Ťahám ich, ťahám ako dedko s babkou repu a nič, nedarí sa. Nedarí sa na prvý pokus, ani na druhý, ani na tretí.

Bezmocná hovorím svojmu mužovi: „Ležíš mi na kábli, pohni sa trochu.“ Viete aká bola jeho reakcia? Obrovský smiech. Celý deň a vždy keď si pripomenieme túto noc, bavíme sa na mojom výroku.

Renata Oláhová

9. Šaty robia človeka

Chystala som sa do banky. Bola som sama doma, zobrala som si z vešiaka zo skrine obľúbené letné šaty a vyrazila som. Stretli sme sa s tetou, ktorá prisľúbila, že pôjde so mnou.

V pobočke, kde často chodievam, boli pracovníčky slušné ako vždy, ale zdali sa mi trochu zaskočené. Neprikladala som tomu ale nijaký význam. Všetko sme vybavili a šli na obed s mojou dcérou a mojou mamou do reštaurácie na terasu.

Vystúpila som z auta, a keď ma zbadala moja dcéra, pribehla ku mne s výkrikom: „Mama, ahooj! Prečo si v nočnej košeli?“ Ja som sa okamžite zastavila, skúsila som si to, čo som mala oblečené, mysliac, že mám šaty a v tom som to pochopila – nemám šaty, ale, síce celkom slušnú, no nočnú košeľu. Ešte k tomu s malinkou dierkou. Napadlo ma, že to je katastrofa! Bola som v nákupnom centre, v banke! A v nočnej košeli. V tej sekunde som sa otočila na opätku a chcela som ísť hneď domov – nemôžem predsa ísť v nočnej košeli aj na obed, to by už čo bolo?!

No nakoniec ma prehovorili. Dcéra a všetci boli hladní, tak som si išla sadnúť na terasu aj ja. Keď som už o tom vedela, bol to nepríjemný pocit a bola som presvedčená, že všetci o tom vedia, že si myslia, že som sa zbláznila, keď chodím v pyžame na verejnosti.

Silvia Miloševičová

10. Máte zlú palicu

Prvého vodiaceho psa som dostal roku 1996. Keď som sa ním začal pohybovať po Leviciach, uvedomil som si, že ako prvý držiteľ vodiaceho psa v okrese budem poriadnou raritou. A keď sa to len trochu dalo, na cestu som si rezervoval pár minút navyše. Čo ak ma niekto zastaví a zasype otázkami?

Často sa to aj dialo. Odpovedal som a širil osvetu. Až raz, keď ma zastavila pani v dôchodkovom veku so slovami: „Mladý pán, máte zlú palicu.“

Zastanem, rýchlo kontrolujem svoju skladáciu palicu, či nie je skrivená či inak poškodená. Nebola. Len tak bez chuti odpovedám, že ju mám v poriadku. No pani sa nedá a ďalej ma presviedča.

„Áno, máte zlú palicu! Viete to musíte ísť za svojím doktorom, ten vám napíše recept na palicu a vy môžete na ňu dostať aj 300 korún.“

Pochopil som a bránil sa, že ja nepotrebujem takú palicu, na akú myslí ona, ale určite som ju nepresvedčil a dal psovi povel „Vpred.“

Možno si pomyslela, že tí mladí si nedajú a nedajú poradiť...

L.N

DÚHA

DÚHA – Časopis pre nevidiacich a slabozrakých občanov so sociálnym zameraním a s prílohou o kultúre a umení DÚHOVKA

Periodicita: dvojmesačník

Vydavateľ: Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Sekulská 1, 842 50 Bratislava

IČO: 00683876

ISSN 1339-1755

Redakcia: Dušana Blašková, Josef Zbranek, Petr Ostružiar,
zodpovedná redaktorka – Halka Tytykalová (duha@unss.sk)

Grafika a tlač: Starion, s. r. o.

Registrácia: Ministerstvo kultúry SR, EV 4496/11

Príspevky posielajte písomne na adresu Úradu ÚNSS, Sekulská 1, 842 50 Bratislava alebo e-mailom na: duha@unss.sk.

Uzávierka nasledujúceho čísla: 31. júla 2018

Realizované s finančnou podporou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (DÚHA) a s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (DÚHOVKA)